

AE0008 Història econòmica mundial

Universitat de Girona

Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Llicenciatures Administració i Direcció d'Empreses i Economia

Curs 2002-2003

anual

assignatura troncal

9 crèdits

Departament d'ECONOMIA

Campus de Montilivi

17071 Girona

fax +34 972 41 80 32

gabriel.jover@udg.es

PROGRAMA d'HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL

Professors: JOVER, Gabriel

Objectius:

Aquesta assignatura pretén introduir l'estudiant en l'anàlisi de l'evolució històrica de l'economia mundial, centrant l'atenció especialment en els segles XIX i XX. El programa pretén també estimular l'anàlisi crítica i la reflexió sobre alguns problemes més rellevants de l'economia mundial (el canvi tècnic, les interrelacions entre demografia i economia, la distribució de la renda i el creixement econòmic, etc.) des d'una perspectiva històrica.

Programa teòric:

Tema 1. Les economies preindustrials.

1. 1. Població i recursos naturals en la història d'Europa.
1. 2. La producció agrària i la distribució de l'excedent.
1. 3. Les manufactures.
1. 4. Les transformacions del comerç i la dimensió ultramarina de l'economia europea.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990) capítol 3; De Vries (*Lectures d'Història econòmica mundial*, 1996, pp. 19-73)

Tema 2. La Revolució Industrial Britànica.

2. 1. Les transformacions agràries.
2. 2. L'estímul de la demanda.
2. 3. Les transformacions tècniques i organitzatives en la indústria.
2. 4. L'arrencada industrial: un creixement econòmic desigual.

Bibliografia: De Vries (*Lectures d'Història econòmica mundial*, 1996, pp. 40-46); Landes (1979), capítol 2 (pàgines escollides); Berg (1987) capítol 1; Wrigley (*Lectures d'Història econòmica mundial*, 1996, pp. 75-89)

Tema 3. Industrialització i creixement econòmic: una visió de conjunt.

3. 1. Característiques del creixement econòmic modern.
3. 2. La 'transició demogràfica'.
3. 3. La segona revolució tecnològica: nous materials i noves fonts d'energia.
3. 4. Les noves formes d'empresa.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990), capítol 4; Landes (*Lectures d'Història econòmica mundial*, 1996, pp. 123-133 i 154-174); Chandler (1996) capítol 2.

Tema 4. L'economia internacional al segle XIX.

4. 1. Els principals corrents migratoris.
4. 2. L'expansió de la inversió exterior.
4. 3. Comerç internacional i polítiques comercials.
4. 4. La configuració d'un sistema internacional de pagaments.

Bibliografia: Kenwood y Loughheed (*Lectures d'Història Econòmica mundial*, 1996, pp. 213-244)

Tema 5. Pautes del desenvolupament econòmic al segle XIX.

- 5.1. La diversitat del procés d'industrialització a Europa.
- 5.2. La industrialització fora d'Europa: els Estats Units i el Japó.
- 5.3. Els Països Nous i les altres economies exportadores.

Bibliografia: R. Cameron (*Lectures d'Història econòmica mundial*, 1996, pp. 175-196); Kenwood y Loughheed (*Lectures d'Història Econòmica mundial*, 1996, pp. 261-274).

Tema 6. Crisi i transformacions de les economies capitalistes (1914-1939).

- 6.1. Aspectes econòmics de la Primera Guerra Mundial.
- 6.2. La inestabilitat econòmica dels anys vint: deutes, reparacions i desordres monetaris.
- 6.3. El retorn al patró or.
- 6.4. Els orígens de la Depressió als Estats Units.
- 6.5. Les vies de difusió de la crisi i les polítiques de recuperació.

Bibliografia: Keynes (1988), pàgines seleccionades; Aldcroft (1997) capítols 1, 2 i 3.

Tema 7. Una economia de planificació centralitzada: la Unió Soviètica.

- 7.1. Guerra i revolució, 1917-1922.
- 7.2. La Nova Política Econòmica (NEP), 1922-1928.
- 7.3. La col·lectivització agrària i els plans quinquennals.
- 7.4. L'economia soviètica després de la Segona Guerra Mundial.

Bibliografia: Nove (*Lectures d'Història econòmica mundial*, 1996, pp. 275-309).

Tema 8. Expansió i crisi de l'economia mundial 1945-1990.

6.1. Guerra i reconstrucció econòmica de l'Europa Occidental.

6.2. L'establiment d'un nou marc de relacions internacionals.

6.3. L'estat del benestar, la dinàmica del creixement i el canvi estructural, 1950-1973.

6.4. Crisi del model de creixement de postguerra i reestructuració de l'economia dels països desenvolupats.

6.5. Evolucions divergents en el Tercer Món.

Bibliografia: Aldcroft (1997) capítols 4 al 9; Bethell, ed. (1997), pp. 84-92.

Programa de pràctiques:

Es realitzaran tres sessions pràctiques per quadrimestre, consistents en dues proves tipus test i un qüestionari sobre la base de les lectures obligatòries. Aquests exercicis seran comentats a classe i corregits pel professor. Es proposen exercicis sobre les lectures referents a l'economia europea preindustrial, els processos d'industrialització, la transició demogràfica, l'economia internacional del segle XIX, les transformacions de les economies capitalistes durant el període d'entreguerres i el creixement econòmic europeu posterior a la Segona Guerra Mundial.

Desenvolupament del programa al llarg del curs:

Aquest programa comença amb l'estudi de les societats precapitalistes, amb l'objectiu d'entendre millor la ruptura que suposà la formació i el desenvolupament del capitalisme. Els temes següents estan dedicats a l'estudi de la dinàmica del món capitalista, que constitueix el nucli fonamental del programa. Interessa sobretot remarcar els trets fonamentals del funcionament del sistema, més que no pas l'estudi de casos particulars.

Sistema d'avaluació:

Es faran dos exàmens, el gener/febrer i el juny/juliol. La nota d'aquests exàmens, sempre i quan sigui superior a 4, ponderarà un 80 per 100 de la qualificació total i els exercicis de pràctiques un 20 per 100. Els estudiants que no hagin obtingut almenys un 4 en l'avaluació de gener/febrer s'examinaran de tota l'assignatura el juny/juliol. La convocatòria de setembre consistirà sempre en un examen final sobre el temari de tota l'assignatura. Els exàmens podran combinar preguntes tipus test, anàlisi de quadres, gràfics i textos, i qüestions a desenvolupar de manera raonada sobre les lectures i explicacions de classe.

Bibliografia bàsica:

-Aldcroft, D. H. (1997): *Historia de la economía europea, 1914-1990*, Barcelona, Crítica.

-Berg, M. (1987), *La era de las manufacturas, 1700-1820*, Crítica, Barcelona.

-Bethell, L. (ed.) (1997): *Historia de América Latina, vol 11: Economía y sociedad desde 1930*, Barcelona, Crítica.

-Chandler, A. (1996): *Escala y diversificación. La dinámica del capitalismo industrial*, Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza.

- Landes, D.S. (1979): *Progreso tecnológico y revolución industrial*, Madrid, Tecnos.
- Lectures d'Història Econòmica Mundial*, Universitat de Barcelona, 1996.
- Livi-Bacci, M. (1990): *Historia mínima de la población mundial*, Barcelona, Ariel.
- Keynes, J.M. (1988): *Ensayos de persuasión*, Barcelona, Crítica

Bibliografia complementària:

De caràcter general:

- E. J. Jones (1991) *El Milagro Europeo*, Alianza, Madrid.
- Cameron, R. (1990), *Historia económica mundial*, Alianza, Madrid.
- Maddison, A. (1991), *Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas*, Ariel, Barcelona.
- Pollard, S. (1991), *La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970*. Prensas Universitarias de Zaragoza.
- Zamagni, V. (2001): *Historia económica de la Europa contemporánea*, Crítica, Barcelona.

De demografia històrica:

- Boserup, E. (1984), *Población y cambio tecnológico. Estudio de las tendencias a largo plazo*, Crítica, Barcelona.
- Flinn, M.W. (1989), *El sistema demográfico europeo, 1500-1820*, Crítica, Barcelona.
- Wrigley, E.A. (1985), *Historia y población*, Crítica, Barcelona.

Sobre el procés d'industrialització:

- Hobsbawm, E.J. (1988) *Industria e Imperio. Una historia económica de Gran Bretaña desde 1750*, Ariel, Barcelona.
- Wrigley, E.A. (1993), *Cambio, continuidad y azar*, Crítica, Barcelona.

Sobre l'economia del segle XX:

- Aldcroft, D. (1985) , *De Versailles a Wall Street, 1919-1929*, Crítica, Barcelona.
- Arias, X.C. (1992), *Leviatán tras el naufragio. Políticas económicas y financieras en los años 30*, Espasa Calpe, Madrid.
- Hobsbawm, E.J. (1995), *Historia del siglo XX*, Crítica, Barcelona.
- Marglin, S. & Schor, J. Edt. (1990), *The Golden Age of capitalism. Reinterpreting the Postwar Experience*. Oxford University Press. (Especialment el capítol I).
- Van der Wee, H. (1986), *Prosperidad y crisis, 1945-1980*, Crítica, Barcelona.

Obres sobre l'economia internacional dels segles XIX i XX:

- Foreman-Peck, J. (1995), *Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde*